

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XIV. Idem in a eodem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

ducant, quod medicos advocent animarum; ut postquam fuerit de salute animarum provisum, ad corporale medicinæ remedium salubrius procedatur; cum cessante causa cesset effectus. Hoc quidem inter alia huic causam dedit edicto, quod quidam in ægri tudinis lecto jacentes, cum eis à medicis suaderetur, ut de animarum salute disponant, in desperationis articulum incidunt, unde facilius periculum mortis incurrunt. Si quis autem medicorum nostræ constitutionis, postquam per Prælatos fuerit ^b publicata, transgressor extiterit, tamdiu ab ingressu Ecclesiæ arceatur, donec pro transgressione hujusmodi satisfecerit competenter. Caterum cum anima sit multò pretiosior corpore, sub interminatione anathematis prohibemus, ne quis medicorum pro corporali salute aliquid agro suadeat, quod in periculum animæ convertatur.

NOTÆ.

I. ^a **Eodem**) Ita etiam legitur in quarta collectione, sub hoc tit. cap. 5. & extat textus hic in ipso Concilio, can. 21. Consonant Concil. Brachar. 4. ult. 5. cap. 31. ibi: *Præcipit sancta Synodus singulis hujus Provinciae medicis sub excommunicationis poena, ut quo primùm die egrotos decumbentes inviserint, illos de salutaris saltem confessione faciendi admovent, alioquin si cum illos reviderint id prætermisissimum fuisse compererint, denuò admovent, addita comminatione, quâ testentur, se amplius non reversuros, nec decumbentium curam habituros, si cum tertio redierint, factam saltem ab egrotis confessionem non reperierint. Quod nisi ipsa medici compleant, prædictam excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, & indictâ ab Ordinaris multâ, piis usibus applicandâ puniantur.* Concil. Ravennat. 2. temporibus Clementis V. r.

bric. 15. Monemus insuper omnes medicos, quod quando vocati fuerint ad infirmos, non ulterius redire audeant, nec curare eosdem, nisi prius eis constiterit, quod ipsi infirmi prædicti medicum advocaverint animarum, & eis fuerit de animarum salute provisum. Pius V. in constitutione quæ incipit *Super gregem*, edita die 8. Martii, anno 1566. & cum ad gradus Doctoratus medici admittuntur, jurare debent, se servaturos præsentem constitutionem. Illustrant eam Diana 2. p. tract. 4. resol. 93. Sanchez lib. 3. summa, cap. 16. num. 12. Scoria in select. Pont. constit. theorem. 215. Gibaln. de censur. in synopsis, verbo *medicus*, Barbosa de potest. Episcop. alleg. 91. Diana part. 1. tract. 1. resol. 22. Azevedus in l. 5. tit. 1. lib. 1. recopil.

^b *Publicata.*) Quia lex non obligat ante promulgationem, ut probat Petrus Marcha part. 1. concord. Sacerd. & Imp. lib. 2. cap. 26. & illustravi in cap. 4. de postul. Prælat.

CAPUT XIV.

Idem in ^a eodem.

CUM ex eo, &c. *Et infra*: Eleemosynarum quoque quæstores, quorum se quidam mentiendo alios, abusiones nonnullas in sua prædicatione proponunt, admitti, nisi Apostolicas, vel diœcesani Episcopi literas veras exhibeant prohibemus: & tunc præter id, quod in ipsis continebitur literis, nihil populo proponere permittantur; Formam verò, quam communiter omnibus talibus Apostolica Sedes indulget, duximus exprimendam, ut secundum eam diœcesani literas moderentur. Ea siquidem talis est: Quoniam ut ait Apostolus, omnes stabimus ante tribunal Christi recepturi prout in corpore gessimus, sive bonum fuerit, sive malum, oportet nos diem missionis extremæ misericordiæ operibus prævenire, ac æternorum intuitu seminare in terris, quod reddente Domino cum multiplicato fructu colligere debeamus in cœlis; firmam spem fiduciamque tenentes, quoniam qui parvè seminat, parvè & metet; & qui seminat de benedictionibus de benedictionibus & metet vitam æternam. Cum igitur ad sustentationem fratrum ad tale confluentium hospitale propriæ non suppetant facultates, universitatem vestram monemus, & exhortamur in Domino, atque in remissionem peccatorum vobis injungimus, quod de bonis à Deo vobis collatis aliquas eleemosynas, & grata eis subsidia charitatis erogetis, ut per subventionem vestram temporum inopiæ consulatur, & vos per hæc, & alia bona, quæ Domino inspirante feceritis, ad æterna possitis gaudia pervenire. Qui autem ad quærendas eleemosynas destinantur, modesti sint, in tabernis aut in aliis locis inhonestis non hospitentur, nec inutiles faciant, aut sumptuosas expensas, caventes ne falsæ religionis habitum gestent. Ad ^b hæc quia per indiscretas, & superfluas indulgentias, quas quidam Ecclesiarum Prælati facere non verentur, & claves Ecclesiæ contemnuntur, & poenitentialis satisfactio enervatur: decernimus, ut cum consecratur basilica, non extendatur indulgentia ultra annum, sive ab uno solo, sive à pluribus Episcopis dedicetur: ac demùm in anniversario dedicationis tempore quadraginta dies de injunctis indulta remissio non excedat. *Et infra*: Ad hunc

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. V.

Bbb 3

quoque

quoque dierum numerum indulgentiarum literas præcipimus moderari, quæ pro quibuslibet casibus aliquoties conceduntur; cum Rom. Pont. qui plenitudinem obtinet potestatis, hoc in tabulis moderamen consueverit observare.

NOTÆ.

- I. ^a *Eodem.*) Ita etiam legitur in quarta collectione, *sub hoc tit. cap. 5.* & extat textus hic in ipso Concilio *can. 62.* atque ejus principium reperitur in *cap. 2. de reliquiis, & vener.*
 b *Ad hoc.*) Hanc partem de indulgentiis exponimus sequenti commentario.

COMMENTARIUM.

2. **V**Sus quæstorum eleemosynarum, seu potius abusus eorum, qui non sibi eleemosynas quærunt, sed potius conducunt eleemosynas piorum locorum, seu sanctorum, perantiquus est, ut constat *ex cap. ruarum 11. de priviil.* Quia verò, illi quæstores facultate sibi concessa abutebantur, præfens Concilii Lateran. constitutio emanavit prohibens ne hujusmodi quæstus fiant, & ne quæstores ad eleemosynas petendas sine Episcopi, vel Pontificis literis, quibus de eorum moribus, atque eleemosynæ causa constet admittantur. Et quia adhuc abusus dictorum quæstorum excreverat in maximum Christiani orbis scandalum, dum in prædicationibus multa de reliquiis, & indulgentiis mendacia confingebant; ideo Concil. Viennense relatum in *Clement. 2. hoc tit. inharendo præfenti constitutioni addidit, quod literæ Apostolicæ ad eleemosynarum quæstus faciendos examini ordinariorum subderentur, quæstoribus hujusmodi prædicationis officio penitus interdicto, cum sola facultate simpliciter exprimendi illud, quod in literis Apostolicis, aut Episcopi continetur, Faciunt Clemens IV. in *cap. ut officium 11. §. compescendi, de hæret. in 6.* Concil. Salesburg. tempore Gregor. X. *can. 6.* Toletan. anno 1473. temporibus Sixti IV. *can. 13.* & de eis in Concilio Tridentino *sess. 5. de reform. cap. 2.* ita cavetur: *Quæstores eleemosynarum, qui etiam quæstoriarum dicuntur, cujuscunque conditionis existant, nullo modo, nec per se, nec per alium prædicare præsumant. Et contra facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum privilegiis quibuscunque non obstantibus, oportunitis remediis omnino arceantur.* Et in Concilio Pictaviensi 2. sub Paschali II. *can. 12.* ita cavetur: *Sanctorum reliquias causâ pecunie, & quæstus circumferentes, ad prædicationem non admittantur. Qui abusus & apud Gentiles irrepsit, dum Sacerdotes Idolorum suos Deos circumferabant, ut ipsorum nomine mercedem, & stipem exigerent. Apulejus lib. 8. De am Syriam circumferentes men-**

dicare compellunt. Minutius in Octavio: *Mendicantes vicatim Deos ducunt.* Halicarnass. lib. 2. notavit Gibalinus *de negot. tom. 1. lib. 1. cap. 4. art. 1. num. 3.* Quia verò hujusmodi remedia minime profuerant, immò quæstorum hujusmodi malitiâ excrecente ac per hoc datâ ansâ hæreticis in fidem catholicam debacchandi, idem Concil. Trident. *sess. 22. de reform. cap. 9.* statuit, ut illorum quæstorum nomen, atque usus penitus aboleretur, nec ad hujusmodi officium exercendum ullatenus admitterentur, non obstantibus quibuscunque privilegiis. Nec minori odio hos improbos quæstores prosequuti sunt sæculares legislatores; nam præterquam quod in *l. unic. Cod. de mendicant. v. lid.* jubentur similes mendicantes in exilium mitti, de quibus in Concilio Coloniensi anno 1536. *can. 5. ibi. Mendicantibus validis non solum hospitibus clausa, sed & publicè, ac ostiatim mendicare penitus interdicitur.* Trid. *sess. 5. de reform. c. 2. & sess. 21. cap. 9. & sess. 25. ad fin. plura* Philippus Camerarius *tom. 1. oper. success. c. 16. & cent. 2. c. 74.* etiam in *l. 21. tit. 18. pariter. 3.* cavetur, ut cautè licentia ad eleemosynas petendas quæstoribus detur. Et apud Lufitanos *lib. 5. ordinar. tit. 103.* constitutum est, ne quæstores alicujus Sancti nomine petere eleemosynam permittantur, nisi ab eis Regiæ literæ ostendantur, quod si aliter factum sit, omnes pecunie ab illis quæsitæ, quæstori Redemptionis Captivorum tradantur. Simile apud nos cautum extat in *l. 1. §. 2. tit. 8. lib. 1. ordin.* quæ hodie est *lex 4. tit. 9. lib. 1. nova recopil. & apud Gallos idem Regii Senatus decretis dispositum refert Cophinus de sacr. pol. tit. 5. num. 23.* Unde de his quæstoribus eleemosynarum cognoscunt tam judices ecclesiastici, quàm sæculares; examinantque licentias, quas deferunt, an sint authentica; vel apocryphæ, ut probat Pereyra *part. 2. de man. Regia, cap. 76.* nam si mendicantes validi, & similes, qui ut otiosam vitam agant pauperem vitam affectant, ejicendi sunt à civitate, quia panem adimunt veris pauperibus, *cap. non omnis 5. quæst. 5. cap. 1. di. dist. 14. tit. 20. part. 2. l. 40. tit. 5. part. 1. d. i. cum sequent. tit. 11. lib. 8. Recopil. probant latè Bobadilla lib. 2. polit. cap. 13. nu. 31. Petrus Greg. 3. part. syntag. lib. 39. cap. 6. & de republica lib. 13. cap. 14. num. 3. & lib. 1. part. tit. 22. cap. 3. Solorzano tom. 2. de jure, Indiar. lib. 3. c. 25.* quanto magis qui fallaci ingenio eleemosynas extorquebant fallaci plerumque prædicantes. Licentias autem petendi eleemosynas personis miseris date debere judices ecclesiasticos, probat Barbosa *ad Trident. ubi supra,*

CAPVT XV.

Honorius III. ^a *Abbatibus & Conventibus sancti Petri de Praxellis*
 Lexo-v. Diacesis.

Nostro postulasti certificari responso, utrum per tuam provinciam possis concedere ^b remissiones literas generales. Nos igitur fraternitati tuæ breviter respondemus, quod per provinciam tuam liberè potes hujusmodi literas concedere; ita tamen quod statutum generalis Concilii non excedas,

NOTÆ.